

Vissa frågor om vuxnas lärande, m.m.

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet proposition 2005/06:148 *Vissa frågor om vuxnas lärande, m.m.* och motionsyrkanden i anslutning till denna. Förslagen i propositionen innebär ändringar i skollagen (1985:1100) inom vuxenutbildningsområdet. Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens förslag.

Utskottet föreslår också att riksdagen bifaller ett motionsyrkande angående möjligheten för folkhögskolor att bedriva svenskundervisning för invandrare.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår övriga motionsyrkanden.

Regeringen lägger i propositionen fram förslag om att det skall finnas en rättighet för vuxna utvecklingsstörda att delta i grundläggande särvux. Vidare föreslås inom svenskundervisning för invandrare (sfi) bl.a. en minimigräns för genomsnittligt antal undervisningstimmar per vecka under en fyraveckorsperiod och bestämmelser om att utbildningen i vissa fall skall kunna kombineras med sjukskrivning och med vissa aktiviteter. Sfi föreslås också kunna kombineras med förvärvsarbete. Regeringen föreslår vidare vissa ändringar för att förtydliga reglerna för lärares myndighetsutövning vid entreprenad samt avseende bemyndigandet i skollagen avseende bl.a. betygsrätt.

Utskottet föreslår också att riksdagen godkänner regeringens förslag till bedömningar vad gäller ämnesbetyg, gymnasieexamen för vuxna samt betygsbenämningar i det offentliga skolväsendet.

De nya bestämmelserna i skollagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2006, med undantag för vissa bestämmelser avseende särvux som föreslås träda i kraft den 1 januari 2007.

Socialdemokraterna reserverar sig mot förslaget som rör möjligheterna för folkhögskolor att bedriva svenskundervisning för invandrare. I övrigt finns fyra gemensamma reservationer från Moderata samlingspartiet, Folkpartiet liberalerna, Kristdemokraterna och Centerpartiet.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning	5
Propositionens huvudsakliga innehåll	5
Utskottets överväganden	7
Statligt finansierade påbyggnadsutbildningar	7
Gymnasial vuxenutbildning	7
Rätt till grundläggande särvox m.m.	9
Svenskundervisning för invandrare	11
Svenska för akademiker	13
Svenskundervisning för invandrare i folkhögskola	14
Överlåtande av myndighetsutövning	15
Betygsbenämningar i det offentliga skolväsendet	16
Antagande av lagändringar	17
Reservationer	18
1. Rätt att delta i utbildning motsvarande gymnasieskolan respektive gymnasial särvox, punkt 2 (m, fp, kd, c)	18
2. Individualisering av svenskundervisning för invandrare, punkt 3 (m, fp, kd, c)	19
3. Svenska för akademiker, punkt 4 (m, fp, kd, c)	19
4. Svenskundervisning för invandrare i folkhögskola, punkt 5 (s)	20
5. Vuxenutbildning på entreprenad m.m., punkt 6 (m, fp, kd, c)	21
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	22
Propositionen	22
Följdmotioner	22
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	24
Förslag till lag om ändring i skollagen (1985:1100)	24

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Införande av ämnesbetyg, gymnasieexamen m.m.**

Riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om ämnesbetyg och om gymnasieexamen för vuxna. Därmed bifaller riksdagen proposition 2005/06:148 punkterna 2 och 3 samt avslår motion 2005/06:Ub11.

2. **Rätt att delta i utbildning motsvarande gymnasieskolan respektive gymnasial särvtux**

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub12 yrkandena 1–3.

Reservation 1 (m, fp, kd, c)

3. **Individualisering av svenskundervisning för invandrare**

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub12 yrkande 4.

Reservation 2 (m, fp, kd, c)

4. **Svenska för akademiker**

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub12 yrkande 5.

Reservation 3 (m, fp, kd, c)

5. **Svenskundervisning för invandrare i folkhögskola**

Riksdagen tillkänner för regeringen som sin mening vad utskottet anfört om möjligheterna för folkhögskolor att bedriva svenskundervisning för invandrare. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub12 yrkande 6.

Reservation 4 (s)

6. **Vuxenutbildning på entreprenad m.m.**

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub12 yrkandena 7 och 8.

Reservation 5 (m, fp, kd, c)

7. **Betygsbenämningar i det offentliga skolväsendet**

Riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om betygsbenämningar i det offentliga skolväsendet. Därmed bifaller riksdagen proposition 2005/06:148 punkt 4.

8. **Antagande av lagändringar**

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i skollagen (1985:1100). Därmed bifaller riksdagen proposition 2005/06:148 punkt 1.

Stockholm den 16 maj 2006

På utbildningsutskottets vägnar

Jan Björkman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jan Björkman (s), Ulf Nilsson (fp), Majléne Westerlund Panke (s), Sten Tolgfors (m), Agneta Lundberg (s), Nils-Erik Söderqvist (s), Louise Malmström (s), Margareta Pålsson (m), Sören Wibe (s), Ana Maria Narti (fp), Sofia Larsen (c), Mikael Damberg (s), Peter Danielsson (m), Christer Adelsbo (s), Mikaela Valtersson (mp), Torsten Lindström (kd) och Lennart Gustavsson (v).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Regeringen bemyndigade den 6 december 2001 dåvarande skolministern att tillkalla en parlamentarisk kommitté med uppdrag att se över utbildningen för barn, ungdomar och vuxna med utvecklingsstörning. Kommittén har överlämnat två betänkanden, *För den jag är – Om utbildning och utvecklingsstörning* (SOU 2003:35) och *För oss tillsammans – Om utbildning och utvecklingsstörning* (SOU 2004:98), varav det senare har remissbehandlats. Regeringen har med anledning av förslagen avgivit en skrivelse till riksdagen (skr. 2005/06:151).

I september 2005 redovisade en arbetsgrupp med företrädare för Utbildnings- och kulturdepartementet, Finansdepartementet, Näringsdepartementet och Statens skolverk promemorian *Rätten att sätta och utfärda betyg* (Ds 2005:35). Promemorian har remissbehandlats.

Under våren 2005 utarbetades inom Utbildnings- och kulturdepartementet ett förslag till en vuxenutbildningslag (Ds 2005:33). Promemorian har remissbehandlats. Endast en del av promemorian behandlas i propositionen.

Regeringen lägger i proposition 2005/06:148 *Vissa frågor om vuxnas lärande, m.m.* fram förslag till ändringar i skollagen (1985:1100). Lagförslagen återges i *bilaga 2*.

Regeringen föreslår också att riksdagen skall godkänna ett antal bedömningar från regeringen.

Propositionen bygger på en överenskommelse mellan Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen lämnar regeringen förslag som rör ansökan, mottagande och inackordering för dem som önskar delta eller deltar i den statligt finansierade påbyggnadsutbildningen. Vidare lämnas förslag om att vuxenutbildningen för utvecklingsstörda (särsvux) skall bestå av grundläggande särsvux och gymnasial särsvux samt att en rätt för utvecklingsstörda att delta i grundläggande särsvux införs. Vidare behandlas kommunens skyldigheter vad gäller grundläggande särsvux samt vad gäller möjligheten för eleverna att erhålla undervisning på elevens eget språk.

Regeringen lämnar också förslag om förändringar vad gäller syftet med svenskundervisning för invandrare (sfi) samt möjligheten till alfabetisering för de vuxna som saknar läs- och skrivfärdigheter. Förslag lämnas också om kommunens ansvar för undervisningen och kommunens skyldighet att samarbeta med andra aktörer för att förbättra undervisningen.

Förslag om förtydligande vad gäller lärares myndighetsutövning då vuxenutbildning läggs ut på entreprenad lämnas också, liksom möjligheten för regeringen att meddela föreskrifter om tillståndsgivning avseende s.k. betygsrätt.

Regeringen föreslår också att riksdagen skall godkänna regeringens förslag att ämnesbetyg och gymnasieexamen skall införas i vuxenutbildningen samt att betygsbenämningarna skall ändras i det offentliga skolväsendet.

Ett antal bedömningar som rör gymnasial vuxenutbildning, sfi, samverkan inom området vuxnas lärande och validering presenteras också i propositionen.

De nya bestämmelserna i skollagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2006, med undantag för vissa bestämmelser avseende särvox som föreslås träda i kraft den 1 januari 2007.

Utskottets överväganden

Statligt finansierade påbyggnadsutbildningar

Utskottets förslag i korthet

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag om

- kommuners och landstings skyldighet att ta emot sökande till påbyggnadsutbildningar,
- regler om ansökan om att delta i sådan utbildning samt
- stöd till inackordering.

Propositionen

Regeringen föreslår att kommuner och landsting skall vara skyldiga att till sin påbyggnadsutbildning ta emot en behörig sökande från en annan kommun, om det är fråga om en påbyggnadsutbildning som finansieras med statliga medel enligt beslut av Skolverket. Regeringen föreslår vidare att en ansökan om att delta i påbyggnadsutbildning som finansieras med statliga medel enligt beslut av verket skall lämnas till styrelsen för utbildningen i den kommun eller det landsting som anordnar eller låter anordna utbildningen. Också hanteringen av ansökningar i andra fall regleras av förslaget. Vidare föreslås att en sökandes hemkommun skall lämna stöd till inackordering till ungdomar som behöver detta till följd av deltagande i sådan påbyggnadsutbildning. Skyldigheten föreslås gälla t.o.m. första kalenderhalvåret det år då ungdomarna fyller 20 år.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ställer sig bakom regeringens bedömningar som redovisas ovan. Utskottet återkommer i det följande till frågan om antagande av lagförslagen.

Gymnasial vuxenutbildning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör godkänna vad regeringen föreslår om införande av ämnesbetyg samt införande av gymnasieexamen för vuxna. Riksdagen bör också avslå motionsyrkandet om storleken på kurser inom den gymnasiala vuxenutbildningen med hänvisning till att det är tillgodosett.

Propositionen

Regeringen menar att gymnasial vuxenutbildning skall vara likvärdig med men inte nödvändigtvis identisk med den utbildning som ungdomar erhåller i gymnasieskolan. Man pekar på att vuxna inte alltid efterfrågar utbildning i hela program, ämnen eller kurser. Strukturen skall enligt regeringen tillgodose vuxnas varierande behov. Regeringen hänvisar vidare till proposition *Kunskap och kvalitet – elva steg för utvecklingen av gymnasieskolan* (prop. 2003/04:140). I propositionen föreslog regeringen bl.a. införande av ämnesbetyg, gymnasieexamen och gymnasiearbete. Regeringen bedömde vidare att kursernas omfattning i de flesta fall bör vara minst 100 gymnasiepoäng och att lokala kurser bör kvalitetssäkras genom att Skolverket prövar och fastställer dem. Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag (bet. 2003/04:UbU13, rskr. 2004/05:4).

I föreliggande proposition föreslår regeringen att det inom gymnasial vuxenutbildning skall sättas ett nytt ämnesbetyg efter varje kurs i ett ämne. Om eleven redan har betyg på en tidigare kurs i ämnet, skall det nya betyget ersätta det tidigare betyget. Betyg skall också enligt regeringen sättas på gymnasiearbetet. Förändringen bör enligt regeringen göras bl.a. för att bibehålla jämförbarheten mellan utbildning för vuxna och utbildning för ungdomar. Regeringen avser att meddela föreskrifter om att vissa kurser inte skall betygssättas, eller att låta en myndighet meddela sådana föreskrifter.

Regeringen föreslår vidare att bevis om gymnasieexamen skall utfärdas för den som har fullföljt utbildning inom gymnasial vuxenutbildning omfattande minst 2 350 gymnasiepoäng och som fått minst Godkänt på kurser omfattande minst 2 150 gymnasiepoäng och gymnasiearbetet. Vidare föreslår man att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer skall få meddela ytterligare föreskrifter om gymnasieexamen i gymnasial vuxenutbildning. Den som har fått gymnasieexamen i gymnasial vuxenutbildning skall också enligt regeringens förslag ha grundläggande behörighet för högskoleutbildning.

Regeringen gör också bedömningen att ett gymnasiearbete som ersätter dagens projektarbete bör införas. I gymnasieskolan skall gymnasiearbetet knyta an till programmålen och utgöra ett kvalitetsinstrument för att visa att målen för utbildningen har uppnåtts. Enligt regeringen bör gymnasiearbetet i gymnasial vuxenutbildning knyta an till studiernas huvudsakliga inriktning och på så sätt tydliggöra att målen för den enskildes utbildning uppnåtts.

Vidare gör regeringen bedömningen att kursernas omfattning i gymnasial vuxenutbildning – liksom i gymnasieskolan – normalt bör vara minst 100 gymnasiepoäng, med undantag av vissa kärnämnen.

Motionen

I motion 2005/06:Ub11 (s) föreslås att regeringen i sin utformning av kurser inom gymnasial vuxenutbildning bör ta hänsyn till behovet av att även framöver kunna ha kurser med mindre omfattning än 100 poäng. Motionären menar att för en elev som genom validering fått tidigare utbildning och erfarenhet bedömda och värderade kan en kursomfattning på 100 poäng vara ett hinder för vuxenutbildningens förmåga att anpassa studierna efter den enskildes behov.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen godkänner regeringens förslag om införande av ämnesbetyg och av en gymnasieexamen för vuxna. Vidare bör riksdagen avslå motionsyrkandet.

Utskottet delar regeringens bedömning att den gymnasiala utbildningen i ungdomsskolan och den gymnasiala vuxenutbildningen bör vara likvärdiga men inte nödvändigtvis identiska. Utskottet menar dock att det är lämpligt att kurserna normalt bör vara minst 100 gymnasiepoäng. När det gäller motionsyrkandet om kursernas omfattning menar utskottet att det bör vara möjligt för en elev att läsa en del av en kurs som omfattar 100 poäng för det fall eleven kan visa – t.ex. genom validering av kunskaper – att han eller hon redan har kunskaper som motsvarar en annan del av kursen. Sedan lång tid tillbaka kännetecknas vuxenutbildningen av att man i den enskilda kursen tar till vara deltagarens redan förvärvade kunskaper inom ämnet i fråga och därför kan utforma både innehåll, uppläggning och kursens utsträckning i tiden utifrån just detta. Denna möjlighet kommer att finnas kvar och utskottet anser därför att yrkandet är tillgodosett.

Rätt till grundläggande särsvux m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag om ändringar i skollagen vad avser syftet med vuxenutbildning för utvecklingsstörda (särsvux), rätt att delta i grundläggande särsvux, skyldigheten för kommunerna att anordna särsvux samt undervisning på annat språk än svenska inom särsvux. Utskottet avstyrker motionsyrkandet om lagstadgad rätt till vuxenutbildning motsvarande gymnasieskolan respektive gymnasiesärskolan.

Jämför reservation 1 (m, fp, kd, c).

Propositionen

Regeringen föreslår att särvox skall bestå av grundläggande särvox och gymnasial särvox. Syftet med grundläggande särvox skall enligt regeringen vara att ge vuxna som är utvecklingsstörda kunskaper och färdigheter motsvarande dem som barn och ungdomar kan få i den obligatoriska särskolan. Gymnasial särvox föreslås syfta till att ge vuxna som är utvecklingsstörda kunskaper och färdigheter som motsvarar dem som ungdomar kan få på nationella eller specialutformade program i gymnasiesärskolan. Regeringens förslag om indelning i grundläggande särvox och gymnasial särvox föranleder också ett antal följdändringar i skollagen.

Regeringen föreslår vidare att det skall införas en rätt för utvecklingsstörda vuxna att delta i grundläggande särvox. Varje kommuninvånare som är utvecklingsstörd föreslås få rätt att delta i grundläggande särvox fr.o.m. andra kalenderhalvåret det år han eller hon fyller 20 år, om han eller hon är bosatt i landet, saknar sådana kunskaper som utbildningen i den obligatoriska särskolan syftar till att ge och har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Regeringen föreslår också att man skall få meddela föreskrifter om att också den som inte är bosatt i landet skall ha rätt att delta i utbildningen. Bestämmelserna skall inte gälla den som är intagen i kriminalvårdsanstalt.

I och med att en rätt att delta i grundläggande särvox införs bör enligt regeringen även en skyldighet för kommunerna att tillhandahålla grundläggande särvox införas. Den kommuninvånare som har rätt till sådan utbildning och som önskar delta i utbildningen skall enligt förslaget också få göra det. Kommunerna bör även vara skyldiga att aktivt verka för att nå dem som har rätt till grundläggande särvox och att motivera dem att delta i utbildningen. Slutligen föreslås vad gäller reglerna för grundläggande särvox, att om en elev har bristfälliga kunskaper i svenska språket, får undervisningen ges på elevens eget språk. Sådan undervisning skall enligt förslaget kompletteras med undervisning eller träning i svenska språket.

Regeringen har också lagt fram en skrivelse där man redovisar sin syn på vilka förbättringar som bör göras när det gäller utbildningen för barn, ungdomar och vuxna med utvecklingsstörning, *Kvalitet och samverkan* (skr. 2005/06:151).

Motionen

Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet (Allians för Sverige) föreslår i en gemensam motion, 2005/06:Ub12 (yrkande 1), att vuxna skall ha lagstadgad rätt till gymnasial utbildning. I yrkande 2 menar man att denna utvidgade rättighet bör kunna finansieras genom att möjligheten att läsa på komvux inskränks på så sätt att den som läst en kurs i gymnasieskolan eller kommunal vuxenutbildning och fått minst betyget Godkänd inte skall ha rätt att läsa samma kurs igen för att få ett högre

betyg. I yrkande 3 föreslår Allians för Sverige att vuxna med utvecklingsstörning skall ha rätt att delta i gymnasial särvtut och att varje kommun skall ha skyldighet att erbjuda sådan utbildning.

Utskottets ställningstagande

Riksdagen bör avslå motionsyrkandena. Utskottet har tidigare behandlat motsvarande yrkanden om en rätt till gymnasial vuxenutbildning för vuxna – senast i betänkande 2005/06:UbU8 *Vuxenutbildning*. Utskottet hänvisade då till det pågående beredningsarbetet med en vuxenutbildningslag samt till att en eventuell förändring måste föregås av en utredning som belyser konsekvenser och kostnader. Utskottet har ingen annan uppfattning nu.

Utskottet ansluter sig till vad regeringen anført om ändringar som rör vuxenutbildning för utvecklingsstörda. Utskottet återkommer i det följande till frågan om antagande av lagförslagen. Utskottet behandlar också vissa frågor om utbildning för utvecklingsstörda i betänkande 2005/06:UbU23.

Svenskundervisning för invandrare

Utskottets förslag i korthet

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag vad gäller syftet med sfi och möjligheterna att förvärva läs- och skrivfärdigheter inom sfi. Vidare ställer sig utskottet bakom de föreslagna förändringarna vad gäller kommunernas ansvar att anordna sfi under en viss minimitid samt att samarbeta med andra aktörer. Utskottet avstyrker motionsyrkandet om individualisering av sfi då yrkandet är tillgodosett.

Jämför reservation 2 (m, fp, kd, c).

Propositionen

Regeringen föreslår att syftet med svenskundervisning för invandrare (sfi) skall vara att ge vuxna invandrare grundläggande kunskaper i svenska språket. Individens språkinläring skall vara det centrala i sfi. Kunskaperna skall möjliggöra och underlätta en snabb etablering i Sverige. Regeringen redogör för sin ambition att fortsätta förändra sfi så att hänsyn tas till individens förutsättningar för och behov av att lära sig talad och skriven svenska för den planerade kommande verksamheten i Sverige.

Även om tyngdpunkten ligger på språkutbildning menar regeringen att individen parallellt med språkstudierna inom sfi bör få tillgång till annan utbildning, t.ex. kommunal vuxenutbildning på grundläggande och gymnasial nivå. Man menar också att kommunen bör ansvara för att sfi organiseras så att undervisningen kan ske parallellt med att grundläggande

samhällsinformation ges. Regeringen pekar på att om grundläggande information ges på svenska inom sfi medför detta risker för missförstånd och riskerar att förskjuta fokus från språkinläringen.

Vidare föreslås att vuxna invandrare som saknar grundläggande läs- och skrivfärdigheter skall få möjlighet att förvärva sådana färdigheter inom sfi. Lär- och skrivinläringen skall enligt förslaget få ske på elevens modersmål eller annat språk. Regeringen föreslår också att kommunens ansvar för att erbjuda likvärdig utbildning synliggörs genom att 15 timmar skall vara en minimigräns för genomsnittligt antal undervisningstimmar per vecka under en fyraveckorsperiod. Undervisningstiden får minskas om eleven begär det och om kommunen finner att det är förenligt med utbildningens syfte.

Regeringen föreslår också att kommunen skall – i samarbete med länsarbetsnämnden – verka för att eleven ges möjligheter att öva det svenska språket i arbetslivet och att sfi skall kunna kombineras med andra aktiviteter såsom arbetslivsorientering, validering, praktik eller annan utbildning. Kommunen skall också enligt förslaget verka för att sfi kan bedrivas samtidigt som eleven uppbär ersättning från sjukförsäkringen enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring och för att sfi kan kombineras med aktiviteter som bereds inom hälso- och sjukvården. Sfi skall också kunna kombineras med förvärvsarbete.

Regeringen meddelar också att man har för avsikt att uppdra åt Statens skolverk att utarbeta en ny kursplan för sfi. Denna bör enligt regeringen återspegla en förskjutning av tyngdpunkten i undervisningen mot kvalificerad språkutbildning. Den bör därmed klargöra balansen mellan språkutbildningen och de kunskaper om och den förståelse för det omgivande svenska samhället som utbildningen också skall ge. Betydelsen av att man i utbildningen tar hänsyn till enskilda deltagares intressen, förutsättningar och planerade kommande verksamhet i Sverige behöver lyftas fram.

Motionen

Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet anför i motion 2005/06:Ub12 yrkande 4 att sfi måste kunna möta individer med en rad varierande behov och kunskaper. Därför menar man att det behövs individanpassning och olika utbildningsnivåer. Bättre förutsättningar måste skapas för dem som invandrat att kombinera praktik, studier och arbete. Möjligheten att varva undervisning och praktik kan enligt motionärerna underlättas genom ett nära samarbete mellan kommun, arbetsförmedling, frivilligorganisationer och näringsliv.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandet.

Utskottet menar att de förändringar som regeringen föreslår i föreliggande proposition på ett påtagligt sätt kan komma att förbättra möjligheterna att individualisera undervisningen. Möjligheterna att samtidigt delta i

sfi och i annan utbildning samt att delta i sfi och samtidigt förvärvsarbeta är ett sådant förslag. Också förslaget att kommunen måste öka samarbetet med andra aktörer kan också komma att få en sådan effekt. Även det nu aviserade utarbetandet av en ny kursplan bör enligt utskottets uppfattning kunna komma att förbättra möjligheterna att individualisera undervisningen.

Utskottet vill också peka på den ändring av kursplanerna för sfi som gäller sedan 2003 och som innehåller tre olika studievägar för sfi som riktar sig till elever med olika bakgrund, förutsättningar och studiemål.

Utskottet ansluter sig till vad regeringen anfört om ändringar som rör sfi. Vad gäller syftet med sfi vill utskottet särskilt framhålla följande. Det är viktigt att kommunerna fortsatt erbjuder de studerade inom sfi samhällsinformation även om syftet med sfi förändras till att ge vuxna invandrare grundläggande kunskaper i svenska språket. Det är kommunerna som själva bestämmer hur den grundläggande samhällsinformationen skall förmedlas, men utskottet vill ändå peka på vikten av att kommunerna – tillsammans med andra aktörer – informerar den som deltar i sfi om hans eller hennes omedelbara rättigheter och skyldigheter. Det är också viktigt att kommunen försöker möta varje individs behov av information. Utskottet återkommer i det följande till frågan om antagande av lagförslagen.

Svenska för akademiker

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkandet om större utbud av kurser för akademiker med hänvisning till att det är tillgodosett.

Jämför reservation 3 (m, fp, kd, c).

Propositionen

Regeringen gör bedömningen att samarbetet mellan kommun och högskola avseende de invandrare som är akademiker bör utvidgas. Man menar att mycket talar för att individer som har en akademisk utbildning från sitt hemland finner det motiverande att studera svenska i högskolemiljö. Regeringen pekar samtidigt på att det är ett kommunalt ansvar hur sfi organiseras men menar att det är angeläget att samarbetet mellan kommun och högskola avseende invandrade akademiker med högskoleutbildning utvidgas. Möjligheterna att ytterligare underlätta för invandrade akademiker att studera svenska bör undersökas.

Motionen

Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet framhåller i motion 2005/06:Ub12 yrkande 5 att det behövs ett större utbud av kurser i svenska som tillgodoser invandrade akademikers behov och förutsättningar och att det behövs ett samarbete mellan högskolor, kommuner och andra för att åstadkomma en sådan förbättring.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandet.

Utskottet vill understryka att det är viktigt att samverkan mellan kommuner och högskolor ökar. Med ett förbättrat samarbete ökar möjligheterna för invandrade akademiker att få den svenskundervisning som bäst passar deras förutsättningar. Utskottet anser dock att regeringens ställningstagande angående möjligheten att underlätta för invandrade akademiker bör avvaktas.

Svenskundervisning för invandrare i folkhögskola

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör bifalla motionsyrkandet om ett tillkännagivande om att regeringen snarast bör återkomma till riksdagen med förslag till regeländringar och finansiering så att en rätt för folkhögskolor att anordna sfi kan införas.

Jämför reservation 4 (s).

Propositionen

Regeringen pekar på att sfi regleras i skollagen (1985:1100) och på att kommunerna är skyldiga att inom tre månader tillhandahålla sfi för de individer som har rätt till utbildning. Den enskilde har i princip rätt att delta i sfi om han eller hon saknar grundläggande kunskaper i det svenska språket. Sfi styrs vidare av en nationellt fastställd kursplan och eleverna kan erhålla betyg efter avslutad kurs. Regeringen framhåller vidare att folkhögskolan kännetecknas av att varje enskild skola har stor frihet vad gäller kursernas innehåll och utformning. Det innebär att folkhögskolan, till skillnad från sfi, inte måste följa någon nationellt fastställd kursplan och att undervisningen är betygsfri. En förändring av dagens system i riktning mot att folkhögskolorna skall ges rätt att anordna sfi kräver därför enligt regeringen förändringar i gällande regelverk, främst vad avser ersättnings-systemet. Folkhögskolan som huvudman skulle kräva en omdisponering av statsbidrag och en styrning av de medel som tilldelas folkhögskolan. Förändringen skulle dock även påverka förhållandet mellan stat och kommun

i fråga om huvudmannaskap, liksom frågan om studiefinansiering för deltagaren. Frågan om sfi på folkhögskola kräver således ytterligare belysning, och regeringen avser därför att återkomma till frågan.

Motionen

Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet framhåller i motion 2005/06:Ub12 yrkande 6 att riksdagen i mars 2006 fattat ett beslut om att folkhögskolan, som genom sin miljö och sin pedagogik kan vara ett bra alternativ till kommunen, skall ges rätt att undervisa i svenska för invandrare. Regeringen har dock inte i föreliggande proposition lämnat något förslag till en sådan förändring, och motionärerna anser därför att regeringen snarast bör återkomma till riksdagen med förslag till regeländringar och finansiering.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen bifaller motion 2005/06:Ub12 yrkande 6 om ett tillkännagivande att regeringen snarast bör återkomma till riksdagen med förslag till regeländringar och finansiering så att en rätt för folkhögskolor att anordna sfi kan införas i enlighet med riksdagens tidigare beslut (bet. 2005/06:UbU8, rskr. 180).

Överlåtande av myndighetsutövning

Utskottets förslag i korthet

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till förtydligande av reglerna för lärares myndighetsutövning vad gäller vuxenutbildning på entreprenad och tillståndsgivning avseende betygsrätt. Utskottet avstyrker motionsyrkanden om vuxenutbildning i fristående skolor med hänvisning till tidigare ställningstaganden.

Jämför reservation 5 (m, fp, kd, c).

Propositionen

Regeringen föreslår att bestämmelserna om kommunernas och landstingens möjlighet att lägga ut vuxenutbildning på entreprenad skall förtydligas vad gäller lärares myndighetsutövning. I propositionen föreslås att regeringen skall få meddela föreskrifter om att enskilda får sätta betyg, anordna provning samt utfärda betyg och intyg enligt de bestämmelser som gäller för det offentliga skolväsendet. Regeringen föreslås vidare få meddela föreskrifter om att en myndighet i enskilda fall får besluta i sådana frågor. Samtidigt föreslås att det nuvarande bemyndigandet för regeringen att i enskilda

fall själv besluta i sådana frågor upphör. Regeringen föreslår också att man skall få meddela föreskrifter om ytterligare villkor för att enskilda skall få sätta betyg, anordna prövning samt utfärda betyg och intyg.

I syfte att vinna erfarenheter gör regeringen bedömningen att ett försök vad gäller statlig tillståndsgivning avseende s.k. betygsrätt bör genomföras. Tillstånd bör kunna ges till enskilda utbildningsanordnare som skall anordna utbildning efter upphandling av myndigheter.

Regeringen anser att det för närvarande inte finns skäl att låta kommuner och landsting få möjlighet att till någon annan överlåta vissa av de myndighetsutövningsuppgifter som enligt skolförfattningarna åvilar rektor.

Motionen

Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet anser i motion 2005/06:Ub12 yrkande 7 att införandet av entreprenadutbildningar inte räcker för att ge vuxna större valfrihet. I stället föreslår man i yrkande 8 att vuxenutbildning skall kunna bedrivas i fristående form, precis som grundskola och gymnasieskola. Det skall enligt motionärerna vara Skolverket som prövar ansökningar om att få inrätta en fristående enhet, som också skall få rätt att sätta och utfärda betyg. Den enskilde skall ha möjligheten att välja anordnare för den utbildning som han eller hon har rätt till oavsett huvudman.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Utskottet avstyrkte yrkanden om fristående skolor inom vuxenutbildningen senast i betänkande 2005/06:UbU13. Utskottet anförde att en ordning som innebär att fristående utbildningsanordnare skulle ges rätt av Skolverket att få bidrag från elevernas hemkommuner skulle innebära att kommunerna framtogs inflytande över verksamhetens omfattning och inriktning. Utskottet har samma uppfattning nu.

Utskottet ansluter sig till vad regeringen anfört om ändringar som rör överlåtande av myndighetsutövning. Utskottet återkommer i det följande till frågan om antagande av lagförslagen.

Betygsbenämningar i det offentliga skolväsendet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör godkänna vad regeringen föreslår om betygsbenämningar i det offentliga skolväsendet.

Propositionen och utskottets ställningstagande

Regeringen föreslår att benämningen Godkänd i de olika betygsstegen i de skolformer inom det offentliga skolväsendet där betyg sätts skall ersättas med benämningen Godkänt. Regeringen ser förslaget som en teknisk justering och har för avsikt att införa den nya benämningen så att den tillämpas på de betyg som sätts efter den 1 juli 2007.

Utskottet föreslår att riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om betygsbenämningar i det offentliga skolväsendet.

Antagande av lagändringar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör anta regeringens förslag till lag om ändring i skollagen (1985:1100) i enlighet med *bilaga 2*.

Propositionen

De nya bestämmelserna i skollagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2006, med undantag för vissa bestämmelser avseende vuxenutbildning för utvecklingsstörda som skall träda i kraft den 1 januari 2007. Bestämmelserna om syftet med sfi samt grundläggande läs- och skrivinlärning i sfi skall tillämpas på utbildning som påbörjas efter den 1 januari 2007. Medgivande i enskilda fall att anordna provning och utfärda betyg som har lämnats med stöd av den tidigare lydelsen av aktuell bestämmelse och som gäller vid utgången av juni 2006 skall fortsätta att gälla. Regeringen föreslås få besluta att ett sådant medgivande som har lämnats i ett enskilt fall skall upphöra att gälla.

Utskottets ställningstagande

Av den föregående framställningen framgår att utskottet ställer sig bakom de bedömningar som ligger till grund för de av regeringen framlagda förslagen. Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i skollagen (1985:1100) i enlighet med *bilaga 2*.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. **Rätt att delta i utbildning motsvarande gymnasieskolan respektive gymnasial särvox, punkt 2 (m, fp, kd, c)**

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Margareta Pålsson (m), Ana Maria Narti (fp), Sofia Larsen (c), Peter Danielsson (m) och Torsten Lindström (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub12 yrkandena 1–3.

Ställningstagande

Vuxna har i dag rätt att få en utbildning som motsvarar grundskolan samtidigt som kommunerna har en skyldighet att tillhandahålla sådan utbildning, antingen i den egna kommunen eller genom att betala för den i en grannkommun. Allians för Sverige anser att vuxna skall ha samma rätt till en gymnasial utbildning som ger grundläggande behörighet till högskolestudier. En rätt bör alltså införas för vuxna att i kommunal vuxenutbildning läsa de gymnasiekurser som ger behörighet till universitet och högskolor och som man inte tidigare har läst och har betyg i. Denna utvidgade rättighet bör kunna finansieras genom att möjligheten till konkurrenskomplettering i kommunal vuxenutbildning avskaffas. Det innebär att personer som läst en kurs i gymnasieskola eller kommunal vuxenutbildning och fått minst betyget Godkänd inte skall ha rätt att läsa samma kurs igen för att få ett högre betyg. Däremot skall det finnas möjlighet att tentera upp betyg. Vi föreslår också att vuxna med utvecklingsstörning skall ha rätt till utbildning motsvarande gymnasieskolan, dvs. gymnasial särvox. Det är en rättvise- och jämställdhetsfråga att även vuxna med utvecklingsstörning har rätt till gymnasial särvox.

2. Individualisering av svenskundervisning för invandrare, punkt 3 (m, fp, kd, c)

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Margareta Pålsson (m), Ana Maria Narti (fp), Sofia Larsen (c), Peter Danielsson (m) och Torsten Lindström (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub12 yrkande 4.

Ställningstagande

Svenska för invandrare är en utbildningsform som är till för att ge varje enskild invandrare en god start i Sverige. Men som utbildningen har sett ut hittills är den inte skapad för den enskilde utan för kollektivet. Det formella regelverket är visserligen ändrat, men fortfarande gagnar utbildningen mer kollektivet än den enskilde. Det har bl.a. resulterat i att den som kommit till Sverige helt utan eller med en låg utbildning kan gå i flera år utan att klara sfi. Allians för Sverige anser att svenskundervisningen måste kunna möta individer med en rad varierande behov och kunskaper. Därför behövs individanpassning och olika utbildningsnivåer. Vi vill skapa bättre förutsättningar för dem som invandrat att kombinera praktik, studier och arbete. Möjligheten att varva undervisning och praktik kan underlättas genom ett nära samarbete mellan kommun, arbetsförmedling, frivilligorganisationer och näringsliv. God praktik kan ge ovärderliga erfarenheter när det gäller språkinläring och kunskaper om hur arbetslivet i Sverige fungerar men också förbättra möjligheterna till förankring på arbetsmarknaden.

3. Svenska för akademiker, punkt 4 (m, fp, kd, c)

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Margareta Pålsson (m), Ana Maria Narti (fp), Sofia Larsen (c), Peter Danielsson (m) och Torsten Lindström (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub12 yrkande 5.

Ställningstagande

Det behövs ett större utbud av kurser i svenska som tillgodoser de invandrade akademikernas behov och förutsättningar. Det kan exempelvis röra sig om kurser som ges via Internet, speciellt inriktade mot olika kategorier av invandrare. Vi menar att det behövs ett samarbete mellan högskolor, kommuner och andra för att åstadkomma förbättringar i detta avseende. Skolverket och Högskolverket bör få i uppdrag att se över om regelverket och finansieringen behöver anpassas.

4. Svenskundervisning för invandrare i folkhögskola, punkt 5 (s)

av Jan Björkman (s), Majléne Westerlund Panke (s), Agneta Lundberg (s), Nils-Erik Söderqvist (s), Louise Malmström (s), Sören Wibe (s), Mikael Damberg (s) och Christer Adelsbo (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed avslår riksdagen motion 2005/06:Ub12 yrkande 6.

Ställningstagande

Socialdemokraterna anser att det finns en rad förhållanden – som också regeringen pekar på i propositionen – som gör det mindre lämpligt att ge folkhögskolorna en rätt att anordna sfi. Dels ökar otydligheten i och med det dubbla huvudmannaskap som uppstår till följd av ett sådant beslut, dels riskerar ett sådant beslut att begränsa folkhögskolornas roll som obundna aktörer vars verksamhet bygger på det fria och frivilliga, något som på sikt kan hota syftet med folkbildningen. Vi anser därför, liksom i vår reservation i betänkande 2005/06:UbU8, att den möjlighet som redan finns för en kommun att uppdra åt andra, t.ex. folkhögskolor, att anordna sfi är tillräcklig.

Regeringen redovisar i propositionen att man avser att belysa frågan om vilka förändringar i det gällande regelverket som behöver göras för att det skall bli möjligt att ge folkhögskolorna rätt att anordna sfi. Regeringen anger att man har för avsikt att återkomma i frågan, och vi anser därför att motionsyrkandet är tillgodosett.

5. **Vuxenutbildning på entreprenad m.m., punkt 6 (m, fp, kd, c)**

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Margareta Pålsson (m), Ana Maria Narti (fp), Sofia Larsen (c), Peter Danielsson (m) och Torsten Lindström (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub12 yrkandena 7 och 8.

Ställningstagande

Allians för Sverige anser att införande av entreprenadutbildningar inte räcker för att ge vuxna större valfrihet. Vuxna bör omfattas av samma möjlighet som barn och ungdomar att välja en utbildning som passar önskemål och behov. Därför anser vi att vuxenutbildning skall kunna bedrivas i fristående form, precis som grundskola och gymnasieskola. Villkoren för vuxenutbildning på entreprenad och vuxenutbildning på fristående enheter skall vara desamma som för fristående grund- och gymnasieskolor, dvs. skolorna skall uppfylla de krav som anges i regelverket för utbildningen, ha en rektor som uppfyller fastställda kompetenskrav och ha behöriga lärare. Det skall vara Skolverket som prövar ansökningar om att få inrätta en fristående enhet. Dessa fristående enheter får då också rätt att sätta och utfärda betyg. Alliansen föreslår alltså att den enskilde skall ha möjlighet att välja anordnare för den utbildning som han eller hon har rätt till oavsett huvudman. Bidraget till godkända fristående enheter skall motsvara genomsnittskostnaden för motsvarande utbildning i kommunen. Övriga utbildningar, t.ex. dyrbara yrkesutbildningar, får regleras i särskilda avtal.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2005/06:148 Vissa frågor om vuxnas lärande, m.m.:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i skollagen (1985:1100).
2. Riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om ämnesbetyg (avsnitt 5.3).
3. Riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om gymnasieexamen för vuxna (avsnitt 5.4).
4. Riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om betygsbenämningar i det offentliga skolväsendet (avsnitt 10).

Följdmotioner

2005/06:Ub11 av Tomas Eneroth (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen i sin utformning av kurser inom gymnasial vuxenutbildning tar hänsyn till behovet av att även framöver kunna ha kurser med mindre omfattning än 100 poäng.

2005/06:Ub12 av Ulf Nilsson m.fl. (fp, m, kd, c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att vuxna skall ha lagstadgad rätt till gymnasial utbildning som ger högskolebehörighet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om konkurrenskomplettering inom kommunal vuxenutbildning.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att vuxna med utvecklingsstörning skall ha lagstadgad rätt till utbildning motsvarande gymnasiesärskolan, dvs. gymnasial särvux.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om individualisering och praktik inom sfi.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om svenska för invandrare med akademisk bakgrund.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om sfi i folkhögskolan.

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om betyg och utbildning på entreprenad.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vuxenutbildning i fristående form.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i skollagen (1985:1100)

Häri genom föreskrivs i fråga om skollagen (1985:1100)¹

dels att 11 kap. 6, 20, 21 och 24 §§, 12 kap. 1, 3, 5, 6 och 9 §§, 13 kap. 1 och 9 §§ samt 15 kap. 8 § skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas åtta nya paragrafer, 12 kap. 1 a och 2 a–2 d §§, 13 kap. 4 a–4 c §§ samt närmast efter 12 kap. 2 och 2 d §§ och närmast före 12 kap. 2 a, 2 c och 2 d §§ nya rubriker av följande lydelse,

dels att det i lagen närmast före 12 kap. 7 § skall införas en ny rubrik som skall lyda ”Sökande från annan kommun”.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***11 kap.**

6 §

Kommuner och landsting får uppdra åt andra att anordna komvux. Regeringen får meddela föreskrifter om vem som får ges ett sådant uppdrag och om villkor för det.

En kommun eller ett landsting får uppdra åt andra att anordna komvux. Regeringen får meddela föreskrifter om vem som får ges ett sådant uppdrag och om villkor för det.

Om en kommun eller ett landsting uppdrar åt någon annan att anordna komvux, får kommunen eller landstinget till denna överlämna endast den myndighetsutövning som hör till lärares uppgifter.

20 §

Kommuner och landsting är skyldiga att till sin gymnasiala vuxenutbildning ta emot en behörig sökande från en annan kommun, om

1. hemkommunen har åtagit sig att svara för kostnaderna för elevens utbildning, *eller*

2. det är fråga om en sådan utbildning eller utbildningsplats för vilken kommunen eller landstinget har rätt till ersättning enligt föreskrifter som *utfärdats* med stöd av 24 §.

1. hemkommunen har åtagit sig att svara för kostnaderna för elevens utbildning,

2. det är fråga om en sådan utbildning eller utbildningsplats för vilken kommunen eller landstinget har rätt till ersättning enligt föreskrifter som *meddelats* med stöd av 24 §, *eller*

3. *det är fråga om en påbygg-nadsutbildning som finansieras med statliga medel enligt beslut av Statens skolverk.*

¹ Lagen omtryckt 1997:1212.

21 §

Den som vill delta i gymnasial vuxenutbildning skall ansöka om detta hos styrelsen för utbildningen i sin hemkommun. *Om ansökan avser en utbildning som en annan kommun eller ett landsting anordnar eller låter anordna, skall styrelsen skyndsamt sända ansökan vidare till styrelsen för utbildningen där. Till ansökan skall styrelsen foga ett yttrande av vilket det framgår om hemkommunen åtar sig att svara för kostnaderna för elevens utbildning, såvida det inte på grund av tidigare överenskommelse är onödigt eller regeringen har föreskrivit något annat.*

Den som vill delta i gymnasial vuxenutbildning skall ansöka om detta hos styrelsen för utbildningen i sin hemkommun. *Detta gäller dock inte ansökan om att delta i påbyggnadsutbildning som finansieras med statliga medel enligt beslut av Statens skolverk. En sådan ansökan skall lämnas till styrelsen för utbildningen i den kommun eller det landsting som anordnar eller låter anordna utbildningen.*

Om ansökan i andra fall avser en utbildning som en annan kommun eller ett landsting anordnar eller låter anordna, skall styrelsen skyndsamt sända ansökan vidare till styrelsen för utbildningen där. Till en sådan ansökan skall styrelsen foga ett yttrande av vilket det framgår om hemkommunen åtar sig att svara för kostnaderna för elevens utbildning, såvida det inte på grund av tidigare överenskommelse är onödigt. Regeringen får vidare meddela föreskrifter om när ett yttrande inte behöver fogas till en ansökan.

Åtagande att svara för kostnaderna skall alltid lämnas om den sökande med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl att få gå i en annan kommuns gymnasiala vuxenutbildning och påbyggnadsutbildning. I sådant fall äger 5 kap. 33 § motsvarande tillämpning beträffande ungdomar fram till och med det första kalenderhalvåret det år då ungdomarna fyller tjugo år.

24 §²

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för en kommun att betala ersättning för gymnasial vuxenutbildning till den kommun eller det

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för en kommun att betala ersättning för gymnasial vuxenutbildning till den kommun eller det

² Senaste lydelse 1999:1341.

landsting som anordnar utbildningen. *I sådana fall skall 5 kap. 33 § tillämpas i fråga om ungdomar fram till och med det första kalenderhalvåret det år då ungdomarna fyller tjugo år.*

landsting som anordnar utbildningen.

Hemkommunen skall lämna stöd till inackordering enligt 5 kap. 33 § till ungdomar fram till och med första kalenderhalvåret det år då ungdomarna fyller 20 år dels i sådana fall som avses i första stycket, dels om ungdomarna deltar i påbyggnadsutbildning som finansieras med statliga medel enligt beslut av Statens skolverk.

12 kap.

1 §

Särvux syftar till att ge vuxna som är utvecklingsstörda kunskaper och färdigheter motsvarande de som ungdomar kan få i den obligatoriska särskolan och på nationella eller specialutformade program i gymnasiesärskolan.

Särvux består av grundläggande särvux och gymnasial särvux.

Utbildningen i särvux skall anordnas i form av kurser.

1 a §

Grundläggande särvux syftar till att ge vuxna som är utvecklingsstörda kunskaper och färdigheter motsvarande dem som barn och ungdomar kan få i den obligatoriska särskolan.

Gymnasial särvux syftar till att ge vuxna som är utvecklingsstörda kunskaper och färdigheter motsvarande dem som ungdomar kan få på nationella eller specialutformade program i gymnasiesärskolan.

Grundläggande särvux

Huvudmannens ansvar

2 a §

Varje kommun ansvarar för att de kommuninnevånare som enligt 2 c § har rätt till utbildningen och

önskar delta i den, får det.

2 b §

Varje kommun skall aktivt verka för att nå dem i kommunen som har rätt till grundläggande särsvux och att motivera dem att delta i utbildningen.

Rätt att delta

2 c §

Varje kommuninnevånare som är utvecklingsstörd har rätt att delta i grundläggande särsvux från och med andra kalenderhalvåret det år han eller hon fyller 20 år, om han eller hon

- 1 är bosatt i landet,
- 2 saknar sådana kunskaper som utbildningen i den obligatoriska särskolan syftar till att ge, och
- 3 har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Regeringen får meddela föreskrifter om att också den som inte är bosatt i landet skall ha rätt att delta.

Bestämmelserna i denna paragraf gäller inte den som är intagen i kriminalvårdsanstalt.

Undervisning på annat språk än svenska

2 d §

Om en elev i grundläggande särsvux har bristfälliga kunskaper i svenska språket, får undervisningen ges på elevens eget språk. Sådan undervisning skall kompletteras med undervisning eller träning i svenska språket.

Gymnasial särsvux

3 §

Kommunerna skall erbjuda särsvux. De skall härvid sträva efter

Kommunerna skall erbjuda gymnasial särsvux. De skall härvid

att erbjuda utbildning som svarar mot behov och efterfrågan.

Efter överenskommelse med en kommun får ett landsting anordna särvox som motsvarar den utbildning som ges på nationella och specialutformade program i gymnasiesärskolan.

Varje kommun skall informera om möjligheterna till särvox *samt* verka för att vuxna utvecklingsstörda deltar i sådan utbildning.

Varje kommuninnevånare är behörig att delta i särvox om han är bosatt i landet och i övrigt uppfyller föreskrivna villkor,

1. från och med andra kalenderhalvåret det år han fyller 20 år, eller

2. när han har slutfört utbildning i gymnasiesärskolan.

Regeringen får *föreskriva* att också den som inte är bosatt i landet skall vara behörig att delta.

Föreskrifter om ytterligare behörighetsvillkor och om urval mellan behöriga sökande meddelas av regeringen.

Bestämmelserna i denna paragraf gäller inte den som är intagen i kriminalvårdsanstalt.

sträva efter att erbjuda utbildning som svarar mot behov och efterfrågan.

Efter överenskommelse med en kommun får ett landsting anordna *gymnasial* särvox som motsvarar den utbildning som ges på nationella och specialutformade program i gymnasiesärskolan.

5 §

Varje kommun skall informera om möjligheterna till *gymnasial* särvox *och* verka för att vuxna utvecklingsstörda deltar i sådan utbildning.

6 §

Varje kommuninnevånare *som är utvecklingsstörd* är behörig att delta i *gymnasial* särvox, om han *eller hon* är bosatt i landet och i övrigt uppfyller föreskrivna villkor

1. från och med andra kalenderhalvåret det år han *eller hon* fyller 20 år, eller

2. när han *eller hon* har slutfört utbildning i gymnasiesärskolan.

Regeringen får *meddela föreskrifter* om att också den som inte är bosatt i landet skall vara behörig att delta.

9 §

En kommun eller ett landsting får uppdra åt andra att anordna särvox. Regeringen får meddela föreskrifter om vem som får ges ett sådant uppdrag och om villkor för det.

Om en kommun eller ett landsting uppdrar åt någon annan att anordna särvox, får kommunen eller landstinget till denna överlämna endast den myndighetsutövning som hör till lärarens uppgifter.

13 kap.**1 §³**

Sfi syftar till att ge vuxna invandrare grundläggande kunskaper i svenska språket och om det svenska samhället.

Sfi syftar till att ge vuxna invandrare grundläggande kunskaper i svenska språket.

Sfi syftar också till att ge vuxna som saknar grundläggande läs- och skrivfärdigheter möjlighet att förvärva sådana färdigheter. Läs- och skrivinläringen får ske på elevens modersmål eller annat språk.

Utbildningen anordnas som kurser.

4 a §

Sfi skall i genomsnitt under en fyraveckorsperiod omfatta minst 15 timmar undervisningstid i veckan. Undervisningstiden får dock minska om eleven begär det och kommunen finner att det är förenligt med utbildningens syfte.

4 b §

Kommunen skall i samarbete med länsarbetsnämnden verka för att eleven ges möjligheter att öva det svenska språket i arbetslivet och att sfi kan kombineras med andra aktiviteter såsom

- arbetslivsorientering,*
- validering,*
- praktik, eller*
- annan utbildning.*

Kommunen skall också verka för att sfi kan bedrivas samtidigt som eleven uppbär ersättning från sjukförsäkringen enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring och för att sfi kan kombineras med aktiviteter som erbjuds inom hälso- och sjukvården.

4 c §

Sfi skall kunna kombineras med förvärvsarbete.

³ Senaste lydelse 2001:293.

9 §

Kommuner får uppdra åt andra att anordna sfi. Regeringen får meddela föreskrifter om vem som får ges ett sådant uppdrag och om villkor för det.

En kommun får uppdra åt andra att anordna sfi. Regeringen får meddela föreskrifter om vem som får ges ett sådant uppdrag och om villkor för det.

Om en kommun uppdrar åt någon annan att anordna sfi, får kommunen till denna överlämna endast den myndighetsutövning som hör till lärarens uppgifter.

15 kap.

8 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får medge enskilda att anordna provning och utfärda betyg enligt de bestämmelser som gäller för det offentliga skolväsendet.

Regeringen får meddela föreskrifter om

1. att enskilda får sätta betyg, anordna provning samt utfärda betyg och intyg enligt de bestämmelser som gäller för det offentliga skolväsendet,

2. att en myndighet i enskilda fall får besluta i sådana frågor som avses i 1, och

3. ytterligare villkor för att enskilda i sådana fall som avses i 1 och 2 skall få sätta betyg, anordna provning samt utfärda betyg och intyg.

1. Denna lag träder i kraft i fråga om 11 kap. 6, 20, 21 och 24 §§, 12 kap. 9 §, 13 kap. 1, 4 a–4 c och 9 §§ samt 15 kap. 8 § den 1 juli 2006 och i övrigt den 1 januari 2007.

2. Bestämmelserna i 13 kap. 1 § skall tillämpas på utbildning som påbörjas efter den 1 januari 2007.

3. Medgivande i enskilda fall att anordna provning och utfärda betyg som har lämnats med stöd av den tidigare lydelsen av 15 kap. 8 § och som gäller vid utgången av juni 2006 skall fortsätta att gälla. Regeringen får besluta att ett sådant medgivande som har lämnats i ett enskilt fall skall upphöra att gälla.